

Білім алушылар арасындағы қақтығыстарды конструктивті түрде шешу дағдылары

AMANZHOLOV
UNIVERSITY

Білім алушылар арасындағы
қақтығыстардың себептері:

- Топ ішіндегі бедел үшін күрес
- Әртүрлі салада бәсекелестік
- Алдау, қауесеттер тарату
- Қорлаулар, ренжіту
- Оқытушының сүйікті білім алушыларына қарсы дұшпандық
- Үздік білім алушыларды қудалау
- Оқытушыға тіл тигізу
- Жеке антипатия
- Жауапсыз сүйіспеншілік
- Қызға (немесе ұлға) өзінің назарын аудару үшін күрес

Білім алушылар арасындағы қақтығысты шешу барысында оқытушының іс-әрекеттерінің алгоритмі

Өз сабырлығын сақтап, қақтығыстың қатысушыларының эмоциялық деңгейін төмендету (қатысушыларға бірнеше рет терең тыныс алу және дем шығару, су ішу, қақтығыстағы адамдарды бөлмедегі әртүрлі бұрыштарға орналастыру, отыруды ұсыну және т.б.)

Жағдайды бұрмалаусыз талдау (қақтығыстың мәні мен себептерін анықтау, не болғанын, кімдер қатысқанын, кімнің не білгенін тексеру)

Артық адамдардың қатысуы тараптардың ашық сөйлеуіне кедергі келтіруі мүмкін, қақтығысқа қатысушыларға басқа бөлмеге ауысуды ұсыну, онда қақтығысты реттеу жұмысын жүргізу

Ашық диалог шиеленістегі тараптар арасында (қақтығысушы тараптарға өз пікірін айтуға мүмкіндік беру, «күйіп қалуға» жағдай жасау, бағалаусыз, ескертусіз сөйлеу, бірақ сөз алып жатқан адамды тоқтатпау және қорламау, айтылғандарды екі тараптан да қайталап, нақтылау арқылы келіспеушіліктің мәнін анықтау және мәселенің формулировкасын жасау)

Жалпы мақсатты анықтау, мәселені шешу жолдарын табу, осы мақсатқа жетуге мүмкіндік беретін шешімдер ұсыну (қақтығысушы тараптарға жағдайды шешудің ортақ жолын табуды ұсыну: «Біз не істейміз?», «Сен бұл жағдайдан қалай шығуды ойлайсың?», «Бұл мәселені шешу үшін сен не ұсынасың?»)

Қақтығысушы тараптардың бір-біріне деген қарым-қатынасын өзгерту (әрбір қатысушының оң қасиеттерін атап өту, олардың жетістіктерін мадақтау, осы шиеленістің болашақта қатысушылардың қарым-қатынасына кедергі келтірмейтініне сенім білдіру)

Оқытушылардың білім алушылар арасындағы қақтығыстарды алдын алу бойынша әрекеттері

Қазіргі білім беру стандарттары білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамытуға бағытталған және оқушыларды басқа адамдардың көзқарасына бейімдеуге, тыңдай білуге, ұжымдық талқылауға қатысуға, өз пікірін білдіруге, өз әрекеттері мен достарының әрекеттерін талдай білуге үйретуге негізделген.

Коллективтік қызмет формаларын енгізу студенттер арасында өзара көмек пен достықты дамытуға ықпал етеді, бұл қақтығысушы тараптар арасындағы қатынастарды түзетуге, сондай-ақ оқу тобында қолайлы психологиялық атмосфера қалыптастыруға әкеледі.

Оқу сабақтарында білім алушылардың бірлескен қызметінің формаларын, мысалы, топтардағы жұмыс, ізденіс және зерттеу қызметін қолдану орынды болады. Мұндай тапсырмалар студенттерден күш-жігерді біріктіруді талап етеді, ал мақсатқа жетудегі міндеттерді бөлу өзара жауапкершілік қатынасын қалыптастырады.

Оқытушы мен білім алушылар арасындағы қарым-қатынаста қарым-қатынас стилі маңызды рөл атқарады. Ынтымақтастық, ортақ мақсатқа жетуге бірге қатысу, бір-біріне қызығушылық, сөйлеу мәдениеті, оптимизм, өзара сенім мен құрмет — бұл оқу орындарында қақтығыстардың алдын алу үшін профилактикалық құралдар болып табылады.

Кураторға білім алушылар ұжымын топтастыру бойынша ұсыныстар:

Топта сенім мен позитивті атмосфераны орнату өте маңызды. Студенттер өз пікірлерін еркін білдіріп, бір-бірін құрметтейтін ортаны сезінуі керек. Психологиялық тренингтер, кураторлық сағаттары сияқты шаралар ұйымдастырып, студенттердің өзара түсіністігі мен көмек көрсету дағдыларын дамытуға бағыттаңыз.

Бірлескен іс-шаралар білім алушылар арасында қарым-қатынасты нығайтады: командалық ойындар, спорттық жарыстар, квестер, шығармашылық байқаулар.

Әр білім алушының қатысуын қамтамасыз ету үшін ұжымдық жобалар мен іс-шараларға барынша көп студентті тартуға тырысыңыз. Әркім өзінің рөлін, міндетін түсініп, оған жауапты болатынын сезінуі тиіс.

Білім алушылардың жеке және ұжымдық жетістіктерін жиі атап өтіңіз. Бұл олардың еңбегін бағалауға және оқу процесіне деген мотивацияны арттыруға көмектеседі.

Қақтығыстар әр топта пайда болуы мүмкін, оларды конструктивті түрде шешуге көмектесу өте маңызды. Білім алушыларға дауды ашық түрде талқылауды, бірігіп шешім табуды үйретіңіз.

Білім алушылармен жиі кездесіп, маңызды мәселелерді талқылаңыз. Олардың ұсыныстарын тыңдап, туындаған проблемаларды шешу үшін пікірлерін ескеріңіз.

AMANZHOLOV
UNIVERSITY

Университет психологы: Кенжебаева А.Р.
тел: 87758280040

